

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

СВІТОВА НАУКОВА РАДА
ПРИ СВІТОВОМУ КОНГРЕСІ УКРАЇНЦІВ

УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО
(США, УКРАЇНА, КАНАДА, ЄВРОПА)

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

CHERNIVTSI FED'KOYCH
NATIONAL UNIVERSITY

WORLD SCHOLARLY COUNCIL
OF UKRAINIAN WORLD CONGRESS

UKRAINIAN HISTORICAL ASSOCIATION
(USA, UKRAINE, CANADA, EUROPE)

INSTITUTE OF UKRAINIAN HISTORY
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCE OF UKRAINE

Українська історична наука
на порозі ХХІ ст.

Чернівці 2000 р.

УКРАЇНСЬКА ІСТОРИЧНА НАУКА НА ПОРОЗІ ХХІ СТОЛІТТЯ

Том 3

Чернівці
"Рута"
2001

Зміст

ПЕРЕДМОВА	3
СЕКЦІЯ 6	
ПОЛІТИКА І ПОЛІТИЧНА ДУМКА В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ	
<i>Людмила Нестеренко (Запоріжжя)</i> РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РАНЬОГО АБСОЛЮТИЗМУ В ЄВРОПІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОБЛЕМ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	5
<i>Марина Мандрик (Чернівці)</i> “ІСТОРІЯ РУСІВ” ТА ЇЇ РОЛЬ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНИЦЬКОЇ ІДЕЇ	11
<i>Ігор Чорновол (Львів)</i> ПОЛІТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ КИЇВСЬКОЇ “СТАРОЇ ГРОМАДИ”: ВІД ПРОРОСІЙСЬКОГО НАРОДНИЦТВА ДО “НОВОЇ ЕРИ”	15
<i>Анатолій Круглашов (Чернівці)</i> ТВОРЯЧИ МИНУЛЕ: ОБРАЗ М. ДРАГОМАНОВА В ІСТОРІОГРАФІЇ ТА ПОЛІТИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ (ДО ПОЧАТКУ 1920-Х РР.)	25
<i>Marian Malikowski (Ряшів, Польща)</i> ŚWIADOMOŚĆ HISTORYCZNA JAKO GLÓWNA BARIERA W DIALOGU POLSKO-UKRAIŃSKIM	32
<i>Ігор Винниченко (Київ)</i> РЕГІОНАЛЬНІ ФОРМИ САМООРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ НА ТЕРИТОРІЇ НИНІШНІХ ПОСТРАДЯНСЬКИХ ДЕРЖАВ У ХІХ-ХХ СТОЛІТТЯХ	41
<i>Михайло Журба (Київ)</i> НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ’ЄДНАНЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЛЬШОВИЦЬКОГО РЕЖИМУ (20-30-ТІ РР. ХХ СТ.)	47
<i>Андрій Поспелов (Одеса)</i> ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ 1970-Х-ПОЧАТКУ 1990-Х РОКІВ: ПРОБЛЕМИ ПОШУКУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРИЧНІЙ НАУЦІ	52
<i>Степан Гелей (Львів)</i> СТЕПАН ТОМАШІВСЬКИЙ ПРО ШЛЯХИ РОЗВ’ЯЗАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПИТАННЯ В ПОЛЬСЬКІЙ ДЕРЖАВІ	55
<i>Михайло Нагорняк (Івано-Франківськ)</i> СТАТУС І ГАРАНТІЇ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ В РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ЗАХИСТУ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН (ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ)	62
<i>Наталія Ротар (Чернівці)</i> НАЦІОНАЛЬНА ОСВІТА В СИСТЕМІ ПОЛІТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ В УКРАЇНІ ПЕРІОДУ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ	66
<i>Юрій Бисага (Ужгород)</i> НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНІ ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНЦІВ У 20-ТІ РР. ХХ СТ. І МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЇХ ВІДБОРУ ТА ВТІЛЕННЯ	72
<i>Богдан Ярош (Луцьк)</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИСВІТЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ІСТОРІЇ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ 30-50-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ	77
<i>Ольга Васюта (Тернопіль)</i> ВИТОКИ ТА РОЗВИТОК РУХУ “ЗЕЛЕНИХ” В УКРАЇНІ	82

<i>Тарас Кияк (Київ)</i> УКРАЇНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ НА ЗЛАМІ ТИСЯЧОЛІТЬ. РЕТРОСПЕКТИВА, СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ. (ДО 10-ЛІТТЯ СУВЕРЕННОСТІ)	88
<i>Сергій Федуняк (Чернівці)</i> ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ	93
<i>Наталія Голованова (Харків)</i> ПОЛІТИЧНЕ СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНИ: ІНЕРЦІЯ ЧИ ВИБІР?	96
<i>Ігор Мельничук (Чернівці)</i> СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВІДНОСИН	103
<i>Наталія Орінчай (Чернівці)</i> ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР УКРАЇНИ: ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ЧИННИКИ	106
<i>Людмила Стрільчук (Луцьк)</i> ЄВРОРЕГІОН "БУГ": ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ	115
<i>Ірина Гринчук (Чернівці)</i> СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА: ПОШУК РОЛЕЙ, ЩО ЗАТЯГНУВСЯ	119
<i>Ірина Мащенко (Черкаси)</i> АЛГОРИТМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВІДРОДЖЕННЯ КУЛЬТУР НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ	122
<i>Надія Бабич (Чернівці)</i> ІСТОРІЯ І ПОЛІТОЛОГІЯ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ	126
<i>Тамара Марусик (Чернівці)</i> ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "ІНТЕЛІГЕНЦІЯ УКРАЇНИ"	129
<i>Ігор Буркут (Чернівці)</i> ЕТНОПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ СУЧАСНОСТІ: СПРОБИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ	133
<i>Владислав Струтинський (Чернівці)</i> ПОЛЬСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО НА МЕЖІ ТИСЯЧОЛІТЬ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	138
<i>Валерій Заремський (Чернівці)</i> ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА ПОСТКОМУНІСТИЧНОЇ ПОЛЬЩІ 90-Х РОКІВ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ	145
<i>Віра Бурдяк (Чернівці)</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БОЛГАРСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	149
<i>Олена Мельник (Чернівці)</i> ПРОБЛЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	155
<i>В. Бусленко (Вінниця)</i> ПЕРЕДУМОВИ ТА ЧИННИКИ БАГАТОПАРТІЙНОСТІ В ЗАХІДНОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ	162
<i>Вячеслав Мігалатюк (Чернівці)</i> УТВОРЕННЯ ТА ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ- ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ БУКОВИНИ КІН. ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.	164
<i>Андрій Дорошенко (Київ)</i> ІНСТИТУЦІАЛІЗАЦІЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ЯК ФАКТОР СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ	170
<i>П. Панченко, С. Падалка (Київ)</i> ДЕФОРМУЮЧИЙ МОНОПОЛІЗМ КІРС - КПУ В РОЗРОБЦІ ТА ЗДІЙСНЕННІ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ УКРАЇНИ (60-70-ті роки ХХ ст.)	174

17. Угода про партнерство і співробітництво між Європейським Союзом та Україною від 16.04.94.- К.: Делегація ЄК в Україні, 1997. - 89с.
18. Україна. Кабінет Міністрів. Питання діяльності Української частини комітету з питань співробітництва між Україною та Європейськими Співтовариствами (Європейським Союзом): Постанова від 13 липня 1998р. №1074 // Урядовий кур'єр.-1998. - 23 липня. - Дод. - С.9.
19. Хандурін М. Сучасний стан співробітництва між Україною і Європейським Союзом // Український правовий часопис.-1998.- №2. - С.6.
20. Про забезпечення виконання Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами (Європейським Союзом) і вдосконалення механізму співробітництва з ЄС: Указ // Урядовий кур'єр.-1998. - 21 березня.- Дод. - С.16.
21. Пумпянский А. Чужие на евростройке // Новое время. - №33.- С.22-23.
22. Урядовий кур'єр. - 1998. - 18 червня. - Дод.- С.1.
23. Урядовий кур'єр.-1998. - 21 березня.- Дод.- С.16.
24. Шюссель В. Ми дуже відповідально готуємось до саміту "Україна-ЄС" // Уряд. кур'єр. -1998.- 10 жовт.- С.1,4.
25. Маштабей В. Курс на інтеграцію: До підсумків Другого саміту Україна-Європейський Союз // Політика і час.-1998.- №11-12.- С.10
26. Кучма Л.Д. Європейський вибір України є незмінним: Виступ Президента України на пленарному засіданні Другого саміту Україна – ЄС // Уряд. кур'єр. -1998.- 20 жовтня.- С.4
27. Зубко М. ЄС – Україна: ухвалено спільну стратегічну концепцію // Голос України.-1999.-16 грудня
28. European Council Common Strategy 1999 //CFSP of on Ukraine // <http://www.europa.eu.int/comm/enlargement/index.htm>.
29. Борисюк А. "Троянський конь" Києва на пути в евросоюзный бастион // Зеркало недели.- 1999. - 31дек. - С.4
30. Олійник О. Вступ до ЄС: добра ідея, для якої не настав час // Урядовий кур'єр. -2000. -11 січня.-С.3.
31. Борисюк А. От эффективных глупостей к эффективным шагам // Зеркало недели. -1999. -18 декабря.- С.5.

Людмила Стрільчук (Луцьк)

ЄВРОРЕГІОН "БУГ": ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Двосторонні чи багатосторонні відносини між сучасними державами залежать від цілої низки внутрішніх, зовнішньополітичних і економічних факторів, які можуть сприяти зміцненню й розвитку зв'язків між ними, й навпаки – їх погіршенню чи розриву взагалі. Нині практично жодна держава не може залишатися осторонь цього процесу. Лідери держав Східної та Південно-Східної Європи реально оцінюють можливість опинитися третьорядним членом сучасних економічних і політичних відносин.

Об'єктивно регіоналізація - це додаткова "свобода" для складних соціально-економічних систем, що покращують їх пристосованість до внутрішніх і зовнішніх умов, що швидко змінюються. На регіональному (субрегіональному) рівні проявляються рішення проблем, що виникають, вони неможливі ні у вищих (наприклад, загальноєвропейських), ні для нижчих структур (наприклад, місцевого самоврядування).

Цілком поділяємо точку зору українського дослідника Зеновія Бройде про те, що формування європейських структур у Європейському Співтоваристві та посткомуністичних країнах докорінно відрізняється. У той час, коли для західних країн ключовим словом є "покращання" розвиненої багаторівневої системи взаємин, для Східної Європи головною метою є "відновлення" співробітництва всіх рівнів на руїнах колишнього СРСР. Спільні тут загальноєвропейські пріоритети безпеки сталого розвитку та побудови трансєвропейських мереж. Істотно відрізняються рівень ринкових відносин і "стартові" умови взаємодії на міждержавному й регіональному рівнях, а також стан

нормативно-правової бази та вихідної інфраструктури. Тому першочерговими для нових сврорегіонів спільні проблеми виживання в умовах економічної скрути з одночасною розбудовою основ безпечного соціально-економічного розвитку як кожного учасника, так і регіону в цілому.

90-ті роки започаткували якісно новий етап у розвитку всіх форм прикордонного співробітництва, яке реалізується вже в умовах Української незалежної держави й суверенної Республіки Польща. Декларація про державний суверенітет України, прийнята 16 липня 1990 р., проголошує суверенність республіки та незалежність і рівноправність у зовнішніх відносинах. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. наповнює Декларацію реальним змістом, проголошує незалежність України та створення самостійної української держави – України [1, с. 3]. Українська держава як суб'єкт міжнародного права здійснює безпосередні відносини з іншими державами, укладає з ними договори, бере участь у діяльності міжнародних організацій в обсязі, необхідному для ефективного забезпечення національних інтересів республіки в політичній, економічній, екологічній, інформаційній, науковій, технічній, культурній і спортивній сферах [4].

Події останніх років в Україні та в сусідніх із нею європейських державах, крах колишніх режимів підтвердили нежиттєздатність систем, що тримаються на однопартійному комуністичному диктаті, військовій силі, утопічних теоріях і не враховують життєвих реалій, не сповідують пріоритет загальнолюдських цінностей. Нині відбувається переорієнтація зовнішньої політики України на встановлення й розвиток безпосередніх відносин із державами, що мають першорядний, значний або спеціальний інтерес для республіки. Зрозуміло, що це передусім сусідні держави, в тому числі й Польща, яка першою заявила про готовність встановити безпосередні відносини з Україною.

Стратегія соціально-економічного розвитку республіки на сучасному етапі гостро ставить питання докорінного оновлення й пошуків великомасштабного співробітництва України із суміжними державами, що в кінцевому підсумку повинно сприяти модернізації ідеї побудови загальноєвропейського дому й початку нової ери в європейських відносинах. У цьому зв'язку, створення на основі прикордонних контактів Волині й сусідніх воєводств Польщі єврорегіону "Буг", ініціаторами якого саме вони й виступили, - це перший практичний крок до реалізації цієї ідеї.

Подамо коротку хроніку найважливіших подій, пов'язаних з цим новим явищем, у контексті взаємин Волинської області й Замостського воєводства, - Луцька й Замостя.

1990-1992 рр. В умовах формування стихійних ринкових відносин відбулися руйнування й лібералізація усталених раніше митних принципів і правил переходу українсько-польського кордону. Тисячі українських і польських громадян, в тому числі з Луцька й Замостя, стали систематично й вільно перетинати кордон для проведення торговельних операцій. У ці роки в Луцьку, наприклад, виник так званий "Варшавський ринок", нині один із найбільших ринків обласного центру. З метою правового врегулювання такого обміну в Луцьку відбувся семінар "Зовнішньо-економічне співробітництво, оподаткування: нова ситуація в Україні", за участю представників Любліна, Замостя, Хелма. Віднині газета "Волинь" постійно (раз на місяць) інформує волинських громадян про курси цін на продовольчі, промислові товари, цінні метали, конвертовану валюту на Волині й відповідно в Замості й таких містах, як Томашов, Грубешов і ін. Таку ж інформацію систематично подає й газета "Кроніка замойська" [15].

22 червня 1992 р. у Луцьку відбулося засідання українсько-польської змішаної комісії з участю представників органів влади, ділових людей Волинської, Львівської областей та Замостського, Хелмського, Перемишльського, Кросненського воєводств, на якому обговорено актуальні питання економічного співробітництва й регіонального

розвитку: залучення іноземних інвестицій, створення спільних виробництв по випуску товарів народного споживання, медикаментів, техніки для фермерських господарств, переробці сільськогосподарської продукції, а також поглиблення співпраці у сфері культури, обміну інформацією, охорони навколишнього середовища, створення українсько-польського комерційного банку. Керівники облдержадміністрації наголошували, що в період, коли Україна розбудовує власну державність, дуже важливо скористатися досвідом Республіки Польща в переході до ринкової економіки, реформуванні форм власності, впровадженні сучасних високоефективних технологій, а також використати можливості взаємовигідного обміну товарами з прикордонними воєводствами для поповнення споживчого ринку. В області вже діє 5 спільних українсько-польських підприємств, організовується декілька нових. Із початку нинішнього року підприємства та організації Волині завезли із сусідньої держави різноманітних товарів на 1,7 млн. дол., експортували на 1,6 млн.[7].

1 липня 1992 р. в Ковелі відбулася зустріч глави облдержадміністрації В. Блаженчука із представниками Замостського, Подляського, Хелмського, Люблінського, Гарнобжезького воєводств. Було підписано угоду з метою створення нових умов, корисних для гармонійного розвитку торговельних відносин і господарської співпраці сусідніх регіонів на довгострокову перспективу. Гарантією виконання наміченого стане створення вільних митних територій по обидва боки кордону в районі міжнародного переходу Дорогуськ-Ягодин, організація спеціальних банківських структур з метою введення західного капіталу для використання в спільних господарських контрактах [14].

1993-1995 рр. Відповідно до угоди між міністрами внутрішніх справ України і Республіки Польща в Замості наприкінці липня 1993 р. побувала делегація керівників органів внутрішніх справ Волині на чолі з начальником УВС області, генерал-майором В.Бородчуком з метою координації спільних комплексних оперативно-пошукових операцій по виявленню й знешкодженню діяльності злочинних організованих груп, фактів приховування прибутків окремими комерційними структурами [13].

У жовтня 1993 р. в Окружному музеї Замостя відкрито виставку "Старовинне фото". На ній експонувалися знімки середини XIX – початку XX ст. із фондів Волинського краєзнавчого музею. На фотографіях портрети визначних людей Польщі та України, зокрема Й. Крашевського, А. Кримського, родини Фелінських – уродженців із Волині, діячів польської культури, членів роду Понятовських, голова якого А. С. Цьолік-Понятовський був активним учасником повстань 1830 та 1863 рр. [11].

У жовтні 1993 р. в Замості відбувся осінній ярмарок за участю українських підприємців. Організатором торгів виступила відома польська фірма "ІнтерЄдам". У ярмарку взяло участь 12 українських фірм і підприємств. Кожен четвертий контракт і угода, укладені та торгах, були підписані волинськими підприємцями. Надалі проведення таких ярмарків стало традиційним [2].

24 січня 1995 р. газета "Волинь" опублікувала інтерв'ю Посла України в Польщі П.Сардачука, вихідця з Волині, яке він дав під час перебування в Луцьку. На запитання: "Як бачиться Послу місце Волині в українсько-польському співробітництві?", - він відповів: "Насамперед, дійове втілення програми євро регіон "Буг". Я знаю, як колись дружили воєводства й області. Візити мали переважно святковий характер. Тепер великого значення набувають постійні контакти, на рівні навіть не окремих міст, областей, воєводств, а фірм і конкретних бізнесменів. І водночас, втілення спільних програм. Регіональне співробітництво нині має пріоритет у цілому світі, матиме і в нас"[8].

24 січня 1995 р. група волинських експертів на чолі із заступником голови облдержадміністрації М. Косенком виїжджала до Хелма, де разом із представниками Хелмського, Замостського, Білопідляського й Люблінського воєводств спільно виробляли остаточний варіант статуту євро регіону "Буг". Для підписання документів,

необхідних для реєстрації нового регіону, сюди прибули представники найвищих органів польської влади – депутати сейму, сенатори, працівники уряду [3].

Завершальним етапом в організаційному оформленні єврорегіону “Буг” стала міжнародна науково-практична конференція в Луцьку, на якій було конкретизовано окремі програми й напрями співробітництва. По завершенню конференції, 29 вересня 1995 р. у Волинській облдержадміністрації відбулося підписання двосторонньої угоди про створення транскордонного об’єднання єврорегіон “Буг”. Від імені української сторони угоду підписав голова Волинської облдержадміністрації Б. Климчук, польської – воєводи: Хелмський – М. Ціхош, Замостський – С. Рапа, Люблінський – Е. Хунек, Тарнобжезький – П. Ставови. При підписанні угоди були присутні Посли: України в Республіці Польща – П. Сардачук і Республіки Польща в Україні – Є. Козакевич, керівники урядових структур, народні депутати України. Водночас відбулися презентації філії Люблінського депозитно-кредитного банку та Міжнародного інституту суспільної географії і менеджменту, який готуватиме спеціалістів для новоутвореного єврорегіону [12]. Через місяць, а саме 29 листопада, на черговій зустрічі у Хелмі було створено найвищий орган об’єднання – Раду єврорегіону “Буг”, до якої увійшли по 5 представників від кожної із сторін, а також президію об’єднання, що складається з двох членів – по одному від кожної з сторін. Від Волині ним став Борис Климчук, від польської – віце-воєвода Хелмський Стефан Махович [6].

1996-1999 рр. Конкретна співпраця Волині й Замостя по реалізації багатогалузевих програм єврорегіону “Буг”. Наприкінці січня 1996 р. у Замості відбулося перше засідання українсько-польської міжурядової координаційної Ради з питань міжрегіонального співробітництва на рівні міністрів зовнішніх економічних зв’язків України й Польщі та керівництва єврорегіону “Буг”. Схвалено головні напрями й завдання щодо виконанню конкретних програм, а саме: будівництво автомагістралей, розбудова кордону та кордонної інфраструктури, охорона навколишнього середовища, гідрометеорологія, промислова кооперація, сільське господарство, наукове співробітництво та підготовка кадрів, співпраця в галузі культури, розвитку місцевого самоврядування. Зокрема, передбачено будівництво нового моста через річку Буг (автомобільний перехід Ягодин - Дорогуськ), сприяння розбудові швидкісної автомагістралі Варшава – Люблін – Хелм – Ковель – Київ та створенню інфраструктури широкої колії Катовіце – Ковель, реалізація спільної українсько-польської програми “Чистий Буг”, розвиток та охорона водно-болотних угідь – місць поселення водоплавних птахів, які мають міжнародне значення (Шацькі озера, басейни річок Стохід і Прип’ять) та інші пропозиції. Рада позитивно оцінила роботу двох сторін у програмах єврорегіону “Буг” і розвиток взаємної співпраці в розбудові й модернізації прикордонних регіонів [10].

20 травня 1996 р. у Володимирі-Волинському відбулося друге засідання Ради єврорегіону “Буг”. На цей раз висувалася ціла низка цікавих пропозицій, зокрема в галузі обміну культурою. Вирішено перетворити музей Стравинського в Устилузі в осередок творчих зустрічей українських і польських митців, діячів культури. Водночас мери Володимира-Волинського й Грубешова проявили ініціативу – для тіснішого спілкування створити спілку мерів міст у рамках єврорегіону “Буг” [5].

Польська сторона високо оцінює діяльну участь прикордонних регіонів України в розвитку ділового партнерства з воєводами Польщі. Проявом цього стало вручення президенту України Л.Кучмі вищої польської нагороди для бізнесменів і ділових людей “Оскар Польського Бізнесу 1996” [16].

Підсумовуючи далеко не повний огляд усього, що стало надбанням Волині та Замостя внаслідок реалізації прикордонних контактів другої половини ХХ століття, можна зробити два головних загальних висновки:

1. Прикордонні контакти Волині й Замостя закономірно вимагають виходу на новий, сучасний, цивілізований рівень, початком чого можна вважати спільну співпрацю в рамках євро регіону "Буг". Завдання обох сторін – активна участь у реалізації його багатогалузевих програм шляхом подальшої лібералізації прикордонних обмінів.

2. Критично оцінюючи попередні десятиліття для України й Польщі в плані реалізації утопічної й згубної ідеї так званого "комуністичного майбутнього", не можна забувати й залишати поза увагою весь той позитивний досвід, який багатьма роками нагромаджували сусідні регіони, здійснюючи прикордонні контакти практично в усіх галузях господарського й культурного життя, і який може прислужити новій Україні та новій Польщі, стати фундаментом сучасної багатопланової взаємодії сусідніх регіонів дружніх країн.

Отже, регіональна транскордонна політика Волинської області в рамках Євро регіону "Буг" і України в цілому спільно з політикою сусідніх держав спрямована на створення умов для розвитку інтелектуального потенціалу, інтелектуальної продукції шляхом об'єднання зусиль у цих напрямках, є однією з форм реалізації історичного шансу вписатися в процеси глобалізації як його повноправні учасники. З економічних позицій такий шлях є більш доступним і реальним, аніж пошук і очікування кредитів на забезпечення всебічної структурної перебудови від міжнародних фінансових інститутів, більш вигідним з точки зору перспективи отримання прибутків, технології, забезпечення динаміки багатьох галузей.

Джерела та література

1. Акт проголошення незалежності України // Політика і час. – 1991. - №2
2. Волинян запрошують на польські ярмарки // Волинь. – 1993. – 23 жовтня.
3. Гуртом ... у Європу // Волинь. – 1995. – 31 січня.
4. Декларація про державний суверенітет України // Правда України. – 1990. – 17 липня.
5. Друге засідання Ради євро регіону "Буг" // Волинь. – 1996. – 21 травня.
6. Жижара Є. Євро регіон "Буг": перші кроки співробітництва // Волинь. – 1995. – 30 листопада.
7. Зустрілися ділові люди // Волинь. – 1992. – 30 червня.
8. Лис В. Нове призначення // Волинь. – 1995. – 24 січня.
9. Мета зустрічі ринок // Волинь. – 1992. – 31 березня.
10. Перше засідання українсько-польської міжурядової координаційної Ради з питань міжрегіонального співробітництва у Замості // Волинь. – 1996. – 1 лютого.
11. Пушкар Н. Волинські знімки у Замості // Волинь. – 1993. – 9 жовтня.
12. Сомова Є. З днем народження євро регіон "Буг" // Волинь. – 1995. – 30 вересня.
13. Співпраця міліції і поліції // Волинь. – 1993. – 29 липня.
14. Угода про співпрацю // Волинь. – 1992. – 2 липня.
15. Ціни у травні. На Волині. У Польщі // Волинь. – 1992. – 2 червня.
16. Oskar Polskiego Biznesu // Dziennik Kijowski. – 1997. - №2.

Ірина Гринчук (Чернівці)

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА: ПОШУК РОЛЕЙ, ЩО ЗАТЯГНУВСЯ.

У важких соціально-економічних обставинах державотворення, особливо в умовах несформованості та неконсолідованості будь-якої нації, очікувальний погляд широкого загалу завжди звернений у бік політичної еліти, яка являє собою самостійну, відносно привілейовану, наділену особливими психологічними, соціальними і політичними якостями групу, що бере безпосередню участь у здійсненні державної влади. Проблема політичної еліти для України особливо актуальна, оскільки, ставши на початку 90-х років на шлях незалежності, вона і сьогодні переживає трансформаційні процеси всієї суспільної системи, результати яких залежать передусім від політичної еліти.